

ORIENTEERUMINE RIIGI STATISTIKA VAATEST

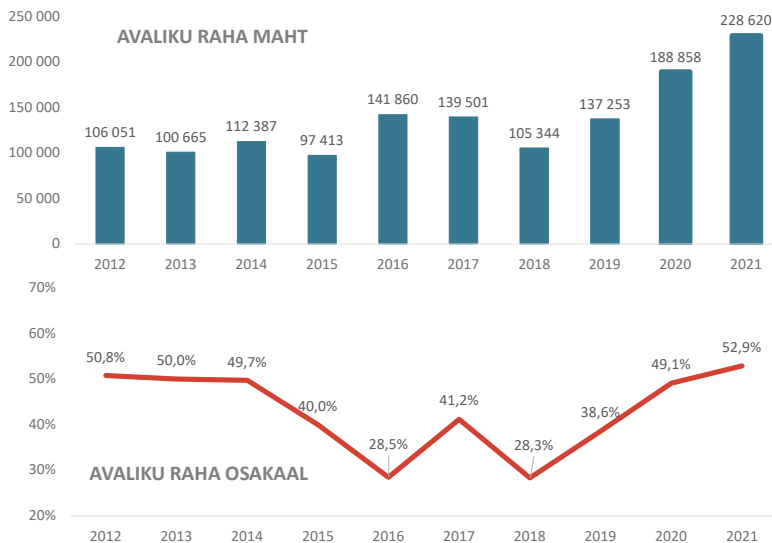
Maret Vaher
EOL tegevjuht

Tallinn,
13. oktoober 2022

Vaatenurkade mitmekesistamiseks esitlen nelja slaidi, kuidas orienteerumisega seotud andmed ja statistika paistavad riigi vaatest. Sealjuures on toodud viimase 10 aasta andmed, et oleks näha dünaamika.

EOL TULUD

OM-alad	55,9%
Suured pallimängualad	48,5%
mitteOM-alad	30,4%

Alustuseks rahad, täpsemalt **sissetulekud**. Sinised tulbad tähistavad **avalikku raha** (KultMin, EOK, Kulka jms), mis on EOLi kui katusorganisatsiooni voolanud.

Kui aastal 2012 oli avaliku raha maht napilt üle 100 tuhande, siis 10 aastaga on see enam kui kahekordistunud.

Kui nüüd vaadata **kui suure osa** moodustab riigilt saadud raha EOLi maj.aasta aruande järgi, siis osakal ei ole tegelikult muutunud. Punane joon näitab, mitu protsenti on avalik raha kogu EOL tulubaasist. Nii dekaad tagasi kui praegu moodustab see EOLi tuludest veidi üle poole. MM 2017 eelneval ja järgneval aastal toimus riigitulude osakaalu langus, aga nüüd oleme jälle tagasi 50% peal.

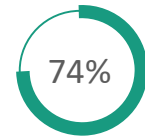
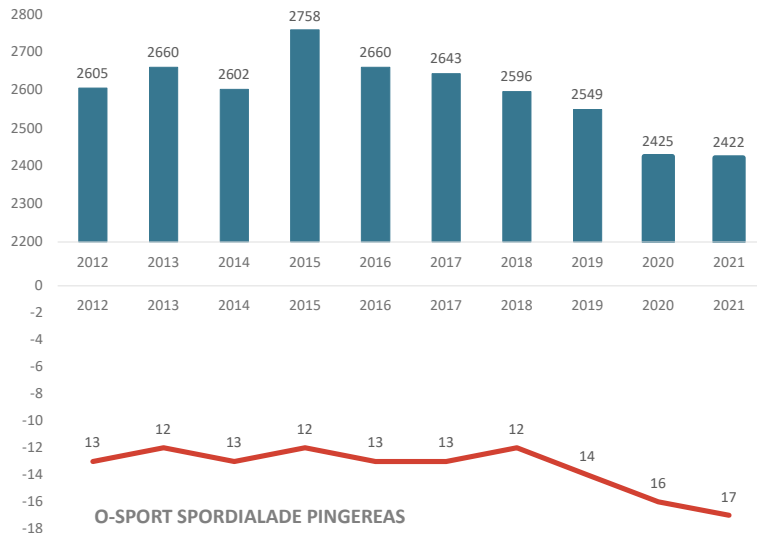
Kas see on hea või halb näitaja?

Riik jaotab alaliidud kolmeks – **olümpiaalad, suured pallimängud ja mitteolümpiaalad**.

Orienteerumine on mitteOM-alade grupis kõige suurema eelarvega (isegi suurem kui Eesti Autosporti Liit, sest Rally Estonia toetus läheb alaliidust mööda) ja meie tulude struktuur on pigem sarnane olümpiaaladele.

Meie grupis (=mitteOMalade) on muidugi ka alasid, mis sõltuvad riigi rahast märksa enam – näiteks eelmise tsükli OM-ala karate sõltub 85% riigi toetustest ja väga edukas medaliala veemoto 80 %, aga nende eelarved on üle 2x väiksemad kui EOLil.

ORGANISEERUNUD HARRASTAJAD

TÄISKASVANUD

ORGANISATSIIONI

Riik on otsustanud, et peab arvestust **ORGANISEERUNUD harrastajate** üle ja vastava meetodika järgi paljud päevakulised ametlikku statistikasse ei jõua. **Orienteerumises on harrastajate arv kõikunud 2500 ümber**, paaril viimasel aastal oleme sellest joonest allapoole jäänud.

Kui **võrrelda alade pingeriida**, siis pikka aega olime harrastajate hulgalt 12.-13. positsioonil, aga nüüd oleme nihkumas teise kümne lõppu. Oleme saanud mööda malest, aga meiega võrreldes on oma harrastajaskonda laiendanud sulgpall, karate, ratsutamine, lisaks ka osavaid trikke tegevad laskesport ja golf.

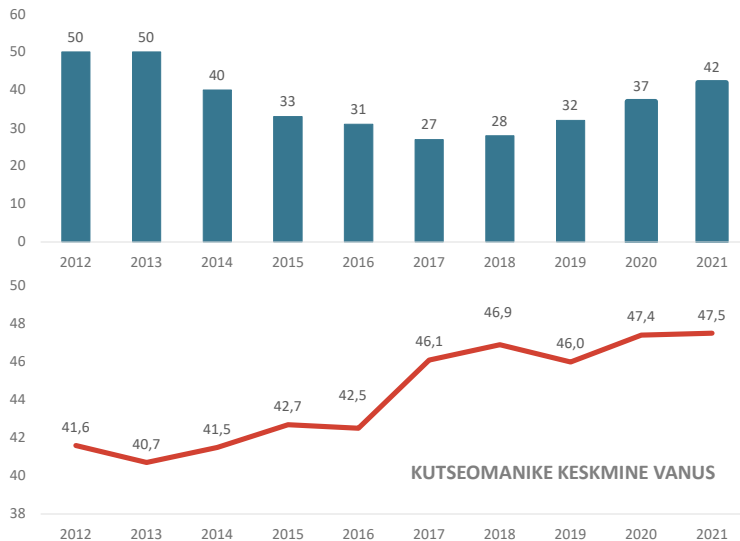
Tegelikult ei ole harrastajate absoluutarv mingi võluvits – plaan, et kergitame numbri üles ja saame riigilt rohkem raha, tegelikult ei päde. Organiseerunud harrastajate arvu viimine üle 3000 viiks meid küll tagasi harrastajate positsioonile 12, aga **tegevustoetuse arvutamisel** võetakse arvesse ainult nende **klubide harrastajad, kus on kutsega treener**. Selliseid harrastajaid oli eelmisel aastal ca 1700 ja isegi kui mingi nipiga tõstaksime kutsega treenerite harrastajate arvu 3000 peale, siis kergitaks see tegevustoetust ca 1600 eurot.

Kaks fakti veel harrastajate kohta.

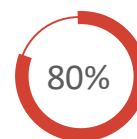
Orienteerumist iseloomustab **täiskasvanud harrastajate suhteliselt suur osakaal (74%)**, millega kuulume üle 1000 harrastajaga alade hulgas esiviisikusse.

54 organisatsiooni suutis eelmisel aastal spordiregistrile selgeks teha, et nende all toimub organiseerunud orienteerumise harrastamine. Kuna EOLi kuulub 35 klubi, siis ca kolmandik 54st ei ole EOLi liikmed. See protsent ei ole üldse kõrge, paljudel suurtel aladel on see % üle 50.

TREENERIKUTSED

POLE RAKENDATUD

EI SAA TASU

Riik pöörab suurt rõhku kutsega treeneritele – toetuse arvutustes on see number mitut pidi sees, palgatoetust jagatakse järgmisel aastal üle 12 miljoni euro jne. Samas püütakse ka kutse andmise protsessi standardiseerida, et kaoks aladevaheline ebavõrdus ja kutse saamiseks peab hindamiskomisjon olema administratiivselt teatud tasemel. Igal juhul protsessi mõõdetakse igakülgset ja statistikat saaks siin pakkuda miljonil erineval moel.

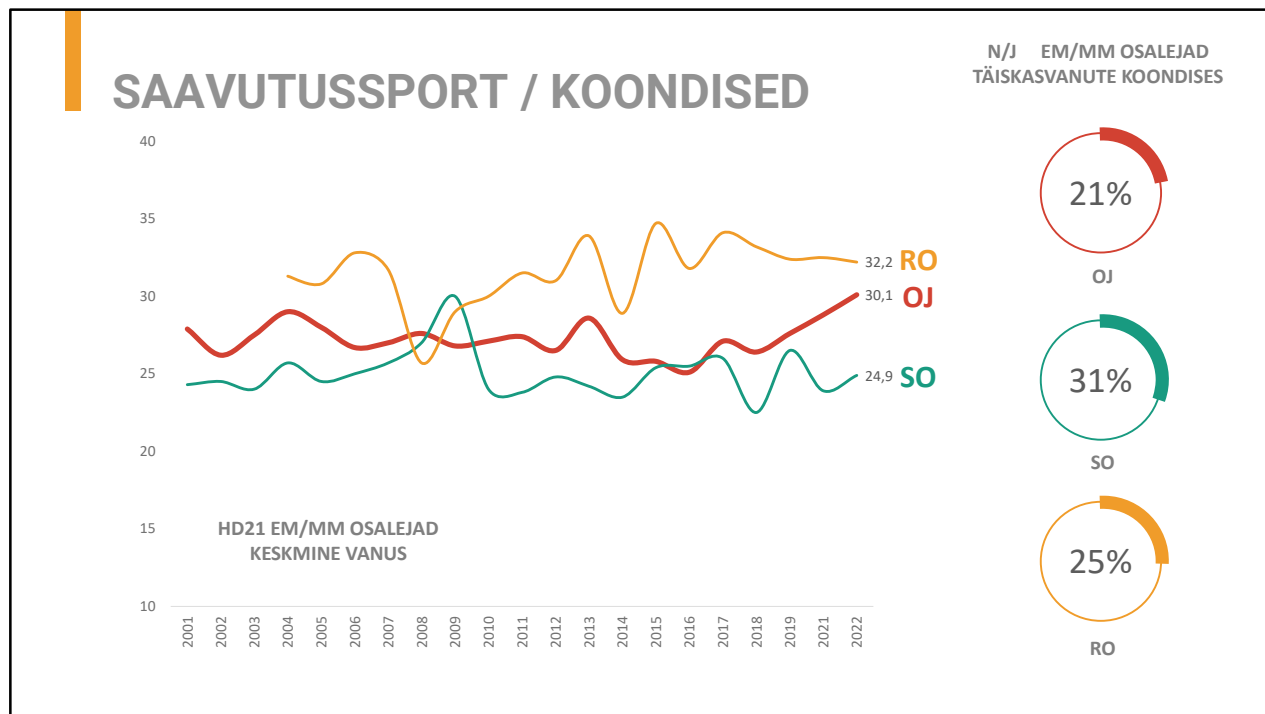
Kehtivate kutsete arv kalendriaasta lõpus. Viis aastat tagasi oli meil madalseis, aga nüüd läheb jälle tõusujoones. Kutse kehtib 4 aastat ja viimastel aastatel on omistatud veidi üle 10 kutse aastas. Samas täiesti uusi inimesi, kes pole varem kutset omanud, tuleb igal aastal juurde vähem kui ühel käel sõrmi, lisaks langeb ka inimesi välja, st ei uuenda kutset 4 aasta järel.

Kui uusi noori inimesi eriti juurde ei tule, siis **mis juhtub keskmise vanusega**: see muidugi tõuseb. Kui aastal 2012 oli orienteerumine treenerite keskmise vanuse poolest spordialadest 30. kohal, siis nüüd oleme tõusnud 15. kohale.

Eriti kõrgemal tasemel (EKR 5 ja ülespoole) on vähe noori: alla 40aastaseid on meil ainult neli (Piibe Tammemäe, Emily Raudkepp, Kenny Kivikas, Gion Schnyder).

Ja kui kellelgi isegi on kutse, siis seda sageli ei rakendata: **26%** orienteerumiskutsega treeneritest **polnud seotud organiseerunud harrastajate juhendamisega** (2021. aasta lõpu seis).

Kutse omamise, kuid selle mittekasutamise üks põhjus on kindlasti see, et majanduslikku heaolu see ei tõsta. Klubide treeningtööga seotud inimestest (ükskõik, kas kutsega või mitte) **ei saa tasu 80%**.

Saavutussport on veel üks valdkond, kus analüüsi tegemise võimalused on põhjatud. Kui mõnel alal toimub koondiste põlvkondade vahetus üpris kindla mustri või rütmi järgi, siis orienteerumises selget lainetust ei ole.

Graafikul on sel sajandil **põhiklassi MM- või EM-võistlustel** individuaalstardi teinud eestlaste **keskmine vanus aastate kaupa**.

Orienteerumisjooksu koondise (punane joon) keskmine vanus küündis tänava esmakordselt üle 30, **suusaorienteerumine** (rohesinine joon) lainetab orienteerumisjooksu punasest graafikujoonest allpool ja **rattaorienteerumise** koondis (tumekollane joon) on meie jaoks üle 30 aastaste sport.

Võib ka vaadata, **kui palju noorte ja juunioride EM- või MM-võistlustel** Eesti koondise eest võistelnuid jõuab täiskasvanute tiitlivõistluste koondisse.

Orienteerumisjooksus on see osakaal kõige väiksem (21%) ja suusaorienteerumises kõige suurem (31%). Huvitav on näiteks võrrelda, et kergejõustikus on näit OJ-ga sarnane (19%) ja murdmaasuusatamises SO-ga sarnane (29%).

Ongi kõik. Riigi sporditüüri juures on praegu inimesed, kes statistikat väärtustavad, kohati võib olla isegi liiga palju. Spordiregister.ee sisaldab palju tulemusi ja erinevaid andmeid, soovitan nendega tutvuda.